

УДК 342.534:352.075.1(477)
DOI: 10.31359/1993-0941-2019-37-163

Стешенко Т. В., доцент кафедри державного будівництва Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Іванова В. С., студентка 2 курсу господарсько-правового факультету Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВА ПРАКТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

***Анотація.** Стаття присвячена аналізу роботи депутатів місцевих радах у раді та з виборцями. Зокрема, розглянуто особливості нормативного врегулювання роботи депутатів. Визначено, що основним документом, який регулює роботу депутатів в місцевих рад є регламент. На прикладі аналізу регламентів Львівської, Дніпровської, Харківської міських рад встановлено особливості формування порядку денного та порядку прийняття рішень депутатами під час виконання своїх повноважень в міській раді. Доведено, що проаналізовані регламенти мають подібну структуру, за незначним виключенням. Запропоновано деталізувати чинні регламенти з метою їх конкретизації та уникнення дублювання норм законодавчих актів. В статті також розглянуто проблематику роботи*

депутатів місцевих рад з виборцями. Зазначено, що існуючі регламенти не містять статей з вказаного питання, а лише згадують обов'язок депутатів звітувати про свою діяльність. В даному аспекті наголошено на необхідність створення норм в регламентах з питань визначення форм та обсягів роботи депутатів місцевих рад з виборцями, а також обов'язкового закріплення в регламентах обов'язку звітувати про свою діяльність перед виборцями відповідно до вимог чинного законодавства.

Ключові слова: *місцева рада, депутати місцевої ради, місцеве самоврядування, регламент місцевої ради.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі актуальність проблеми організації роботи місцевих рад обумовлена не лише впровадженням процесу децентралізації, а й потребою у створенні оптимального механізму виконання територіальною владою своїх обов'язків, з урахуванням верховенства права, а також принципів прозорості, ефективності, гласності в їх діяльності. Вказане, в свою чергу, обумовлює розробку шляхів нормативно-правового забезпечення організації роботи в місцевих радах, створенні двосторонньої співпраці між територіальною громадою та її представниками на місцевих рівнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науковій літературі на сьогодні питання організації роботи депутатів місцевих рад досліджено частково та потребує подальших розробок з боку як науковців, так і правників. Зважаючи на значні законодавчі реформи, в тому числі, процес децентралізації влади, що мали місце в останні роки, можна стверджувати, що сучасна нормативна база щодо місцевих рад та організації роботи депутатів не є досконалою. Науковий внесок в розробку питань структури та функціонування органів місцевого самоврядування зробили такі вчені, як Бутко І., Бодрова І. І., Корнієнко М., Любченко П. М., Рубцов В., Руденко В., Серьогіна С. Г., Тупіцин В., Федів І. та ін. Нормативною базою статті виступають Конституція України, Закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про місцеві вибори».

Мета статті – проаналізувати чинне законодавство та визначити сучасні тенденції щодо створення нормативно-правових

засад організації роботи депутатів місцевих рад, а також їх переваги та недоліки; виробити пропозиції з удосконалення нормативного врегулювання порядку роботи місцевих рад та депутатів, роботи депутатів місцевих рад з виборцями.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конституція України (далі – КУ) в статті 38 закріпила право громадян брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Згідно з ч. 3 ст. 140 КУ, місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи [1]. Відповідно до ч. 1 ст. 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – ЗУ), місцеві ради, як і сільські, селищні, є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами. Згідно зі ст. 45 вказаного Закону, сільська, селищна, міська, районна в місті (у разі її створення), районна, обласна рада складається з депутатів, які обираються жителями відповідного села, селища, міста, району в місті, району, області на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Місцева рада проводить свою роботу сесійно. Сесія складається з пленарних засідань ради, а також засідань постійних комісій ради [2]. Отже, місцеві ради є виборним органом публічної влади, що представляє інтереси територіальної громади та є підзвітним та підконтрольним їй.

Слід зазначити, що ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» визначає загальні положення, як то загальна компетенція сільських, селищних, міських рад; повноваження сільського, селищного, міського голови (ст.42); порядок формування рад (ст. 45); сесія ради (ст. 46); постійні комісії ради (ст.47); тимчасові контрольні комісії ради (ст. 48); депутат ради (ст. 49); секретар сільської, селищної, міської ради(ст.50) [2]. Права депутатів місцевих рад визначені в ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад».

Поряд з тим, більш детально організаційні питання щодо роботи депутатів місцевих рад визначаються безпосередньо в регламентах місцевих рад, який приймається не пізніше ніж на другій сесії відповідної ради. [3].

Пункт 5 ст. 43 ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» встановив, що питання затвердження регламенту ради вирішується виключно на пленарних засіданнях районної, обласної ради. Частина 14 ст. 46 вказаного Закону передбачає, що не пізніш як на другій сесії затверджується регламент роботи відповідної ради, а також положення про постійні комісії ради. Пункт 15 ст. 46 вказує, що порядок проведення першої сесії ради, порядок обрання голови та заступника (заступників) голови районної у місті, районної, обласної ради, секретаря сільської, селищної, міської ради, скликання чергової та позачергової сесії ради, призначення пленарних засідань ради, підготовки і розгляду питань на пленарних засіданнях, прийняття рішень ради про затвердження порядку денного сесії та з інших процедурних питань, а також порядок роботи сесії визначаються регламентом ради з урахуванням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». До прийняття регламенту ради чергового скликання застосовується регламент ради, що діяв у попередньому скликанні [2]. Таким чином, регламент місцевої ради повинен визначати процедурні питання роботи ради та порядок проведення її сесії. Тобто, регламент призначений для регулювання діяльності самої ради [4].

Як слушно зазначає В. Тупіцин, створення регламенту місцевої ради залишається прерогативою самостійної творчості депутатів. Органи місцевого самоврядування змушені самостійно визначати організаційні основи своєї діяльності. [4].

Слід вказати, що в цілому регламенти місцевих рад дублюють засади ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні» та відображають норми ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад»; регламенти подібні між собою за змістом та структурою. Для прикладу розглянемо регламенти Харківської, Дніпровської, Львівської міських рад з метою визначення порядку та принципів організації роботи депутатів міських рад.

Регламент Харківської міської ради, затверджений рішенням 2 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 23.12.2015 № 20/15, має 81 статтю, 26 глав та VI розділів. Зокрема, ним врегульовано такі питання, як: діяльність міської ради (глава 1): правові засади діяльності (ст. 1), основні принципи діяльності (ст. 2); гласність роботи міської ради (глава 2) і т. д.; порядок проведення першої сесії міської ради нового скликання (глава 3): процедура скликання новообраної ради на перше засідання (ст. 9); підготовка першого засідання міської ради нового скликання (ст. 10) і т. д.; організація роботи міської ради (розділ II): проведення сесії міської ради (глава 4), форми роботи міської ради (ст.12), чергові сесії міської ради (ст. 13), позачергові сесії міської ради (ст. 14), порядок відкриття та ведення сесії (ст. 17); тривалість засідань та тривалість виступів на засіданні міської ради (ст. 21, ст. 23) і т. д.; організаційні питання проведення засідань міської ради (глава 5): права депутата на засіданні міської ради (ст. 24); права головуєчого на засіданні міської ради (ст. 28); правові форми діяльності міської ради: нормотворча діяльність у міській раді (розділ III), рішення міської ради та стадії їх підготовки (глава 6), проекти рішень (ст. 31), суб'єкти нормотворчої ініціативи (глава 7); формування порядку денного засідання сесії міської ради (глава 9), організація голосування на засіданнях міської ради (глава 12); повноваження депутата міської ради (глава 15), права депутата міської ради в раді та її органах і порядок їх реалізації (ст. 49); заключні положення (розділ VI); порядок прийняття Регламенту, внесення змін до нього (глава 26) [5]. Зміст та структура регламенту Харківської міської ради в своїй більшості подібна до регламенту м. Дніпро та м. Львів, за незначними виключеннями.

Як видно з аналізу змісту, Регламент Харківської міської ради містить норми, передбачені ЗУ «Про місцеве самоврядування в Україні». Однак, необхідно наголосити, що в деяких випадках Регламент уточнює або більш детально прописує права та обов'язки, або ж процедурні питання роботи депутатів. Наприклад, згідно ст. 25 регламенту, депутат міської ради на її засіданні, крім основних обов'язків, зобов'язаний: 1) реєструватися на

кожному засіданні та брати участь у пленарному засіданні міської ради та засіданнях постійних комісій; 2) дотримуватися Регламенту та порядку денного, виконувати правомірні вимоги головуючого на засіданні; 3) виступати тільки з дозволу головуючого на засіданні і т. п.

Поряд з тим, Регламент Харківської міської ради 7 скликання містить й інші, відсутні в Регламентах м. Дніпро та м. Львів, положення. Так, у главі 25 Регламенту передбачена відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою міста Харкова. А саме, ст. 80 встановлює, що територіальна громада у будь-який час може достроково припинити повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування, якщо вони порушують Конституцію або закони України, обмежують права та свободи громадян, не забезпечують здійснення наданих їм законом повноважень. Порядок та випадки дострокового припинення повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування територіальною громадою визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про статус депутатів місцевих рад», Законом України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [5].

Регламент Дніпровської міської ради 7 скликання містить 57 статей, без поділу на глави чи розділи. Згідно до ст. 1 вказаного документу, регламент ради встановлює порядок діяльності ради, скликання сесій ради, підготовки і розгляду питань, прийняття рішень ради та з інших процедурних питань, порядок роботи сесії ради, порядок проведення пленарних засідань сесій ради, порядок затвердження структури виконавчих та інших органів ради, порядок їх формування, обрання та затвердження посадових осіб ради, порядок формування та організації роботи постійних комісій, тимчасових контрольних комісій та інших органів ради, порядок участі депутатських фракцій і груп у роботі та інші процедури, які впливають з повноважень ради, встановлених Конституцією і законами України [6].

Регламент Дніпровської міської ради, відповідно до ч. 2 ст. 7, більш детально прописує права депутата. Зокрема, остан-

ній має право: вносити пропозиції та зауваження до Порядку денного пленарних засідань сесії ради, порядку обговорюваних питань та їх суті; висловлюватися щодо персонального складу утворюваних радою органів і кандидатур посадових осіб, які обираються, призначаються або затверджуються радою; порушувати питання про недовіру міському голові, розпуск органів, утворених радою, та звільнення посадових осіб місцевого самоврядування; брати участь у дебатах, звертатися із запитами, ставити запитання доповідачам, співдоповідачам, головуючому на засіданні; вносити пропозиції про заслуховування на пленарному засіданні сесії ради звіту чи інформації будь-якого органу або посадової особи, підзвітних чи підконтрольних раді, а також з питань, що входять до компетенції ради, інших органів та посадових осіб, що розташовані або діють на її території; порушувати в раді та її органах питання про необхідність перевірки роботи підзвітних та підконтрольних раді органів, підприємств, установ, організацій; виступати з обґрунтуванням своїх пропозицій та з мотивів голосування, давати довідки; ознайомлюватися з текстами виступів у стенограмах чи протоколах засідань сесій ради та її органів до їх опублікування; оголошувати на засіданні ради та її органів тексти звернень, заяв, пропозицій громадян або їх об'єднань, якщо вони мають суспільне значення; об'єднуватися з іншими депутатами ради в депутатські групи, фракції, які діють відповідно до Регламенту ради [6].

Нормою, яка не міститься ані в Харківському, ані в Львівському регламентах, є ст. 48 «Недопущення конфлікту інтересів». Згідно з нею, депутат ради зобов'язаний вживати заходів щодо недопущення виникнення реального чи потенційного конфлікту інтересів. У ситуації потенційного чи реального конфлікту інтересів депутат ради може брати участь у розгляді, підготовці, прийнятті рішень радою за сукупності таких умов:

— депутат самостійно заявляє про конфлікт інтересів публічно (про що вноситься відповідний запис до протоколу засідання ради);

— оголошення про конфлікт інтересів здійснюється під час засідання ради, до початку розгляду питання, у вирішенні якого є приватний інтерес [6].

Лише регламент Дніпровської міської ради 7 скликання (у порівнянні з регламентами м. Львів та м. Харків) у ст. 47 закріплює засади запобігання корупції у раді. Відтак, міський голова, секретар ради та депутат ради є особами, уповноваженими на виконання функцій місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про запобігання корупції». Депутат ради зобов'язаний не використовувати свої повноваження і становище та пов'язані з цим можливості для одержання неправомірної вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі використовувати будь-яке державне чи комунальне майно або кошти в приватних інтересах. В ч. 3. ст. 47 досить детально прописано обов'язки депутата ради (забороняється вимагати, просити, одержувати подарунки безпосередньо або через інших осіб для себе чи близьких йому осіб у зв'язку зі здійсненням ним діяльності, пов'язаної з виконанням функцій місцевого самоврядування і т. д.). З метою запобігання корупції в раді, її виконавчих органах, комунальних підприємствах, установах і організаціях рада затверджує Антикорупційну політику, а щорічно до 1 березня ухвалює антикорупційну програму [6].

Регламент Львівської міської ради 7-го скликання містить 77 статей, IV розділів. Згідно зі ч. 2 ст. 1 Регламент Ради встановлює порядок скликання сесій Ради, підготовки і розгляду нею питань, прийняття рішень Ради та з інших процедурних питань; порядок роботи сесії Ради; порядок проведення пленарних засідань Ради; порядок затвердження структури виконавчих та інших органів Ради; порядок утворення і затвердження персонального складу виконавчого комітету, затвердження посадових осіб Ради; порядок формування та організації роботи постійних комісій, тимчасових контрольних комісій та інших органів Ради; порядок участі депутатських фракцій і груп у роботі та інші процедури, які впливають з повноважень Ради, встановлених КУ і законами України [7].

Слід зазначити, що у порівнянні з вищенаведеними регламентами м. Дніпро та м. Харків, регламент Львівської міської ради більш детально прописує форми нормативних та інших актів (ухвали, доручення, звернення, заяви, процедурні рішення). Також детально прописує положення щодо дотримання дисципліни та етики депутатами на пленарному засіданні (ст. 72), дотримання дисципліни та норм етики присутніми на пленарному засіданні Ради (ст. 73) [7]. Крім того, регламент Львівської міської ради єдиний, що містить положення стосовно проекту міського бюджету, в даному випадку бюджету м. Львова (ст. 70). Так, підготовка проекту міського бюджету м. Львова здійснюється відповідно до Бюджетного кодексу України та є обов'язком виконавчого комітету Ради, що здійснюється ним у співпраці з постійними комісіями Ради. Після затвердження звіту про виконання міського бюджету м. Львова за попередній рік на основі інформації про виконання поточного міського бюджету м. Львова та прогнозів про соціально-економічний розвиток Рада приймає рішення про основні напрямки бюджетної політики на наступний рік. Проект рішення подає на засідання Ради Львівський міський голова за погодженням з профільною постійною комісією з врахуванням пропозицій інших постійних комісій Ради. Проект міського бюджету м. Львова має бути розроблений на основі рішення про основні напрямки бюджетної політики на наступний рік, відхилення від неї повинні бути зазначені окремо і ґрунтовно вмотивовані [7].

Практично аналогічними за змістом є регламенти сільських, селищних рад. Так, наприклад, Регламент Прилісненської сільської ради сьомого скликання від 23.12.2016 р. № 1/13 містить 5 розділів, 64 статті та визначає основні положення щодо організації роботи в раді, як то загальні положення (основні принципи діяльності сільської ради і т. д.), правові засади діяльності депутатів сільської ради (відкритість та гласність їх роботи, присутність на пленарних засіданнях ради і т. д.), організацію роботи ради (порядок денний першої сесії, форми роботи, формування порядку денного і т. д.), порядок проведення пленар-

ного засідання та порядок прийняття рішень, набрання ними чинності; питання дисципліни та етики; дострокове припинення повноважень сільської ради [8]. Наведемо й інший приклад. Так, Регламент Іванівської селищної ради від 16.11.2017 р. № 14 містить 3 розділи та 43 статті. Регламент досить коротко визначає лише загальні положення (предмет регламенту, мова роботи ради, гласність роботи у раді і т. д.), окреслює повноваження посадових осіб ради (селищний голова, секретар ради, староста, постійні комісії ради), порядок скликання, відкриття і закриття сесії, порядок денний сесії та процедуру прийняття рішень (3.9), встановлює засади дисципліни та етики пленарних засідань (3.12) і т. д. [9]. Одже, можна говорити про те, що фактично міські, сільські, селищні регламенти подібні за змістом, оскільки дублюють законодавство, проте можуть різнитись за своїм об'ємом.

У своїй діяльності депутати місцевих рад, крім повноважень, визначених Регламентами та Законами, проводять також й роботу з виборцями. Слід зазначити, що на сьогодні Регламенти місцевих рад не визначають чітко та детально порядок такої роботи. Форми, в яких депутати місцевих рад зазвичай проводять роботу з виборцями можуть бути наступними:

- здійснення особистого прийому громадян;
- співпраця з головами ОСББ;
- участь у реалізації окремих соціальних проектів, заходів з нагоди свят, інших подій;
- ініціювання проведення соціальних, культурно-мистецьких заходів;
- звітування перед виборцями про свою роботу і т. п.

Особливої уваги в даному аспекті заслуговує процедура звітування. Зокрема, згідно з ч. 7 ст. 42 ЗУ «Про місцеве самоврядування», сільський, селищний, міський голова не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед територіальною громадою на відкритій зустрічі з громадянами. На вимогу не менше половини депутатів відповідної ради сільський, селищний, міський голова зобов'язаний прозвітувати перед радою про роботу виконавчих органів ради у будь-який визначений ними

термін. Подібна норма знайшла своє відображення й в деяких регламентах. Так, ч. 5 ст. 18 Регламенту Львівської міської ради 7-го скликання передбачає, що при здійсненні наданих повноважень Львівський міський голова є підзвітним, підконтрольним і відповідальним перед територіальною громадою м. Львова, відповідальним — перед Радою. За рішенням Ради Львівський міський голова зобов'язаний прозвітувати перед Радою про роботу виконавчих органів Ради у визначений Радою термін.

Регламент Прилісненської сільської ради сьомого скликання від 23.12.2016 р. № 1/13 в пункті 10 ст. 2.1. визначає, що рада здійснює свою діяльність, окрім іншого, на принципах підзвітності та відповідальності органів ради та її посадових осіб перед виборцями. А ст. 16.6 (формування порядку денного) закріпила, що під час підготовки питань, що виносяться на розгляд сесії сільської ради, враховуються думки та пропозиції виборців територіальної громади. Лише в загальному вигляді Регламент описує порядок звітування. Зокрема, стаття 3.2. визначає, що відкритість та гласність роботи Ради, постійних комісій може реалізуватися шляхом публікації звіту засідань Ради у визначений Радою спосіб (на інформаційному стенді сільської ради, або, у разі створення, на офіційному сайті Ради та у інший визначений Радою спосіб). Стаття 49.17 вказує, що сільський голова не рідше одного разу на рік звітує про свою роботу перед територіальною громадою на відкритій зустрічі з громадянами [8]. На нашу думку, така практика не є позитивною. Оскільки кожна рада сама вирішує шляхи звітування, часто неможливо відслідкувати ефективність їх роботи або ж періодичність інформування територіальної громади.

Вказаний обов'язок звітування обумовлений одним із основних принципів місцевого самоврядування в Україні — принципом підзвітності та відповідальності перед територіальними громадами органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб. Однак, не всі Регламенти закріплюють цей обов'язок. Більше того, слід констатувати, що законодавство не передбачає детального регулювання процедури звітування сільського, селищного, міського голови як перед радою, так і перед відповід-

ною територіальною громадою. Так, оскільки звітування відбувається на відкритій зустрічі з громадянами, є цілком логічним, щоб час і місце проведення цієї зустрічі були завчасно оголошені. Процедура звітування депутата сільської, селищної, міської ради перед виборцями визначена статтею 16 Закону України «Про статус депутатів місцевих рад». Звіт депутата місцевої ради повинен містити відомості про його діяльність у раді та в її органах, до яких його обрано, а також про його роботу у виборчому окрузі, про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу [10].

Окремо в законодавстві визначені умови роботи з виборцями під час проведення виборів. Так, ЗУ «Про місцеві вибори» в ч. 5 ст. 25 визначає, що міська, районна в місті (у містах, де утворені районні у місті ради) територіальна виборча комісія сприяє організації зустрічей кандидатів у депутати міської, районної у місті ради з виборцями. Стаття 54 вказаного закону визначає строки, форми і умови проведення передвиборної агітації [11]. Однак, більш детально такі процедури в регламентах не прописані, або ж взагалі відсутні. На нашу думку, регламенти повинні встановлювати однакові правила для депутатів будь-якої ради з метою уникнення практичних проблем та протиріч.

Висновки. Проведений аналіз регламентів міських, сільських, селищних рад дозволяє говорити про відсутність нормативного врегулювання важливих питань щодо інформування виборців про результати роботи місцевих депутатів та процедури двосторонньої роботи територіальної громади з ними (висунення пропозицій, доведення позиції територіальної громади до відома депутатів міських рад). На нашу думку, така проблема є системною та потребує уваги з боку законодавця, оскільки місцеві ради є представниками територіальної громади, вони в обов'язковому порядку мають звітувати перед нею, визначати та враховувати її думку при прийнятті владних рішень. Проте, чинні регламенти не визначають процедурних засад з вказаних питань та лише дублюють норми законодавчих актів. Крім того,

вони є різними за об'ємом та змістом; деякі регламенти обмежуються вирішенням лише процедурних питань порядку денного. Створення Типового регламенту та обов'язкового передбачення в ньому форм та видів, періодичності інформування та процедури роботи депутатів з територіальною громадою до та після виборів, на нашу думку, сприятиме не лише оптимізації їх роботи, а й утвердженню основних принципів (законності, гласності, ефективності і т. д.) діяльності місцевих рад як представницького органу в системі органів місцевого самоврядування, а також більш чітко врегулює питання роботи депутатів місцевих рад у раді та з виборцями.

Список використаних джерел :

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96— ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.
3. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. Відом. Верхов. Ради України. 2002. № 40. Ст. 290.
4. Тупіцин В. М. Регламент місцевої ради як організаційна основа діяльності колегіального органу місцевого самоврядування. URL: www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/4/07.pdf
5. Про затвердження регламенту Харківської міської ради 7 скликання: рішення 2 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 23.12.2015 № 20/15. URL: kharkiv.rocks/reestr/648144
6. Про затвердження Регламенту Дніпропетровської міської ради VII скликання: рішення міської ради від 29.02.2016 № 5—3/1. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/>
7. Про Регламент Львівської міської ради 7-го скликання: Ухвала № 26 від 17.03.2016. URL: <https://www8.city-adm.lviv.ua/...nsf/.../EE78DC070547D635C2257F8100465B33>
8. Регламент Прилісненської сільської ради сьомого скликання: затверджено рішенням сільської ради від 23.12.2016 р. № 1/13. URL: <https://prylisnenska-gromada.gov.ua/reglament-viddil-u-cnap-16-14-02-02-04-2019/>
9. Регламент Іванівської селищної ради: затверджено рішенням I сесії Іванівської селищної ради Херсонської області VII скликання від 16.11.2017 р. № 14. URL: ivanivka.gromada.org.ua
10. Роз'яснення Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування стосовно процедури звітування сільським, селищним, міським

головою та депутатами сільської, селищної, міської ради перед відповідною територіальною громадою: затверджено на засіданні Комітету 7 жовтня 2015 року (протокол № 26). URL: vassr.org/node/2281

11. Про місцеві вибори: Закон України від 14.07.2015 № 595-VIII. Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 37–38. Ст. 366.

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy (1996). vid 28.06.1996 № 254k/96– VR. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. № 30. art. 141 [in Ukrainian].
2. Pro mistseve samovriaduvannya v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 # 280/97-VR. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. 1997. № 24. art. 170 [in Ukrainian].
3. Pro status deputativ mistsevykh rad: Zakon Ukrainy vid 11.07.2002 # 93-IV. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. 2002. № 40. art. 290 [in Ukrainian].
4. Tupitsyn V. M. (2011). Rehlament mistsevoi rady yak orhanizatsiina osnova diialnosti kolehialnoho orhanu mistsevoho samovriaduvannya. URL: www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2011-1/doc/4/07.pdf. [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia rehlamentu Kharkivskoi miskoi rady 7 sklykannia: rishennia 2 sesii Kharkivskoi miskoi rady 7 sklykannia vid 23.12.2015 № 20/15. URL: kharkiv.rocks/reestr/648144 [in Ukrainian].
6. Pro zatverdzhennia Rehlamentu Dnipropetrovskoi miskoi rady VII sklykannia: rishennia miskoi rady vid 29.02.2016 № 5–3/1. URL: <https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/> [in Ukrainian].
7. Pro Rehlament Lvivskoi miskoi rady 7-ho sklykannia: Ukhvala № 26 vid 17.03.2016. URL: <https://www8.city-adm.lviv.ua/...nsf/.../EE78DC070547D635C2257F8100465B33> [in Ukrainian].
8. Rehlament Prylisnenskoï silskoi rady somoho sklykannia: zatverdzheno rishenniam silskoi rady vid 23.12.2016. № 1/13. URL: <https://prylisnenska-gromada.gov.ua/reglament-viddilu-cnap-16-14-02-02-04-2019> [in Ukrainian].
9. Rehlament Ivanivskoi selyshchnoi rady: zatverdzheno rishenniam I sesii Ivanivskoi selyshchnoi rady Khersonskoi oblasti VII sklykannia vid 16.11.2017 r. № 14. URL: ivanivka.gromada.org.ua [in Ukrainian].
10. Roziasnennia Komitetu Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan derzhavnoho budivnytstva, rehionalnoi polityky ta mistsevoho samovriaduvannya stosovno protsedury zvituvannya silskym, selyshchnym, miskym holovoiu ta deputatamy silskoi, selyshchnoi, miskoi rady pered vidpovidnoiu terytorialnoiu hromadoiu: zatverdzheno na zasidanni Komitetu vid 07.10.2015. (protokol № 26). URL: vassr.org/node/2281. [in Ukrainian].
11. Pro mistsevi vybory. (2015). Zakon Ukrainy vid 14.07.2015 № 595-VIII. *Vidom. Verkhov. Rady Ukrainy*. № 37–38. art. 366. [in Ukrainian].

Стешенко Т. В., Иванова В. С.

**Муниципально-правовая практика организации работы депутатов
местных советов**

***Аннотация.** Статья посвящена анализу работы депутатов в местных советах, а также особенностям их работы с избирателями. В частности, рассмотрены особенности нормативного урегулирования работы депутатов. Определено, что основным документом, который устанавливает требования к формированию рабочего дня в местном совете является регламент. На примере анализа регламентов Львовского, Днепровского, Харьковського городских советов установлены особенности формирования повестки дня и порядка принятия решений депутатами во время выполнения своих полномочий в городском совете. Доказано, что проанализированные регламенты, имеют подобную структуру, за незначительными исключениями. Предложено детализировать действующие регламенты с целью их конкретизации и избежания дублирования норм законодательных актов. В статье также рассмотрена проблематика работы депутатов городских советов с избирателями. Отмечено, что существующие регламенты не содержат статей по указанному вопросу, а лишь упоминают обязанность депутатов отчитываться о своей деятельности. В данном аспекте отмечена необходимость создания норм в регламентах по вопросам определения форм и объемов работы депутатов городских советов с избирателями, а также обязательного закрепления в регламентах обязанности отчитываться о своей деятельности перед избирателями в соответствии с требованиями действующего законодательства. Авторы проанализировали также работу депутатов сельских и поселковых советов на примере Прилишенского сельского совета и Ивановского поселкового совета.*

Ключевые слова: городской совет, депутат городского совета, местное самоуправление, регламент местного совета.

Steshenko T. V., Ivanova V. S.

**Municipal and legal practice of organization of the activity of deputies
of local councils**

***Summary.** At the current stage, the urgency of the problem of organization of the activity of local councils is due not only to the implementation of the decentralization process, but also to the need to create an optimal mechanism*

for the territorial authorities to perform their duties, taking into account the rule of law, as well as the principles of transparency, efficiency, publicity in their activities. In its turn, it stipulates the development of ways of legislative environment of organization of the activity in local councils, and the creation of bilateral cooperation between the territorial community and its representatives at local levels.

The article is devoted to the analysis of the activity of deputies of local councils in the council and with voters. In particular, the peculiarities of the regulatory settling of the activity of deputies have been considered. It has been determined that the main document regulating the activity of deputies in local councils is the regulation. On the example of the analysis of the regulations of Lviv, Dniprovska, Kharkiv city councils, the peculiarities of the agenda formation and decision-making procedure by deputies during the execution of their powers in the city council have been defined. It has been proved that the analyzed regulations have a similar structure, with a few exceptions. It has been proposed to detail the existing regulations in order to specify them and avoid duplication of legislative acts. The issues of the activity of deputies of local councils with voters have also been discussed in the article. It has been noted that the existing regulations do not contain articles on this issue, but merely mention the duty of deputies to report on their activities. In this aspect, the necessity of creation of rules in regulations on the issue of determination the forms and volumes of the activity of deputies of local councils with voters has been emphasized, as well as the mandatory consolidation in the regulations of the duty to report on their activities to voters in accordance with the requirements of the current legislation.

The purpose of the article is to analyze the current legislation and identify current trends in the establishment of legal and regulatory framework for the organization of the activity of local council deputies, as well as their advantages and disadvantages; to develop proposals for improvement of the regulatory settling of the activity of local councils and deputies, activity of deputies of local councils with voters.

Key words: *local council, deputies of local council, local self-government, local council regulation.*